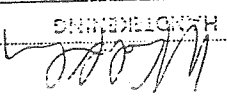

SAAK NR: 15908/87

DATUM: 23-7-90

1. DIE SAKE WAT HET VANT TOEWYSING IS NIE	IN WAT TOEWYSING	2. VANT TOEWYSING VIR ANDER REGTENOMMER	3. REKORD	DATUM: 20/7/90	HANDTEKENING
					

JUDITH MAGDALENA JORDAN

en

PAUL NICOLAAS JORDAN

JENNIFER DU PLESSIS

P N J UTILITY CONTRACTORS (PTY) LTD

P N J PROPERTIES (EDMS) BPK

Vierde Verweerder

Derde Verweerder

Tweede Verweerderes

Eerste Verweerder

Eiseres

HERSIEUING VAN TAKSASIE

DE KLERK, R

Hierdie is 'n hersiening van taksasie.

Eiseres het in haar dagvaarding vier verweeters sê. Teen

eerste verweerder het sy 'n egskedingsbevel en bevel met betrekking

tot die partye se kinders asook onderhoude geëis. Daarbenewens het sy 'n herverdeling van bates altematiëwêlik 'n bevel dat daar 'n vennootskap tussen haar en eerste verweerder bestaan het, geëis.

Teen tweede verweerderes het sy skadevergoeding weens beoerde overspel met eiseres se eggenoot, die eerste verweerder, geëis.

Geen regshulp is teen derde en vierde verweeters geëis nie.

Hierdie twee verweeters is maatskappye waarin eiseres en die eerste verweerder na bewering die enigste twee aandeelhouders is. Hierdie

twee verweeters is deur eiseres gevoeg aldus haar eis-uitleensetting "In soverre hulle 'n belang mag hê by die aksie". Geen aanduiding is

gegees van welke vorm van belang, waarvoor voeging wenslik mag wees, mag bestaan het nie. Gemelde twee verweeters of die bates waarvoor

die verweeters beskik, is nie direk na verwys in die bede teen eerste verweerder vir 'n herverdeling of 'n bevel dat 'n vennootskap bestaan

nie.

Dit kom dus voor asof dit onnodig en oorbodig was dat die derde en

vierde verweeters gevoeg is.

Aanvanklik is die eis deur eerste verweerder teengestaan maar die saak is geskik en eiseres het op 'n onverdeligde basis en sonder 'n formele skikklingsakke voortgegaan met haar bedes slegs teen

eerste verweerder. Eiseres en eerste verweerder is dus die enigste oordlywende partye tot hierdie dispuut.

Die bevel wat gemask is lui soos volg:

" 1. Daar sal 'n egskieding wees.

2. Daar sal toesig en beheer wees oor die minderjarige Jonathan Mark vir die eiseres.

3. Die verweerder word verplig om onderhoud te betaal vir die

gemelde kind teen R500,00 per maand, asook 'n bevel in terme

van bede 3.2 van die besonderhede van vordering asook bede 4

en bede 7. Ten aansien van bede 7 is die bevel dat die

koste ook sal insluit die koste van sodanige deskundiges as

waarvan namens die eiseres kennis gegee was. "

Dit dien verneld te word dat bede 3.2 'n bevel behels vir die

betaal van mediese- en tandheelkundige koste. Bede 4 behels dat

onderhoud aan eiseres betaal sou word en bede 7 is bloot 'n bevel dat

eerste verweerder eiseres se koste moet betaal.

Eiseres het haar kosterekening laat takseer en hierdie taksasie is op herstelling gebring. Eiseres se skriftelike betoog ingevolge Reël

48 van die Hofreëls was gebreklik en ek het eiseres die geleentheid gegee om die defek te herstel. Ek sal later meer sê oor die koste-reperkussies wat hieruit voortspuit.

Ek sal vervolgens verwys na die items in die kosterekening met betrekking waartoe die takseermeeester se taksasie aangevul word.

Item 2:

" Neem van instruksies om aksie in te stel teen-

- (a) ...
 - (b) derde verweerder
 - (c) vierde verweerder
- R50,00 " R50,00 "

Hierdie items is in die geheel afgetakseer. Dit is eiseres se standpunt dat dit nodig was om instruksies te neem en met advokaat te konsulteer met die oog daarop om aksie in te stel ook teen derde en vierde verweerders. Hierdie verweerders is sateer as gevolg van hulle tersaaklikheid ten einde die bates te identifiseer en hulle waarde te bepaal, aldus die eiseres.

Dit is geen grondslag waarop partye tot 'n aksie gevoeg word nie.

Partye word gevoeg waar daar bedes teen hulle is of waar hulle 'n direkte en wesenlike belang het in die bevel wat gevra word. Die

vraag wie 'n aandeelhouer van 'n maatskappy is, is onder die

omstandighede hier ter sake nie so 'n belang nie en 'n maatskappy word nie gevoeg bloot omdat 'n man en 'n vrou wat aandeelehouers in 'n maatskappy is twis oor die waarde van die bates of oor onderlinge bateverdeling of beweerde vennootskap nie. Die beswaar word van die hand gewys.

Item 41(a):

" Trek tjek en betaal advokaat vir

(a) konsultasie

R75,00 "

Dit dien vermeld te word dat eiseres se prokureur onder Item 26 'n fooi toegelaat is vir "neem van instruksies vir leiding van advokaat by opstel van besonderhede van vordering". Daardie bewoording word dan ook gevolg in Reël 70A(3) waar hierdie tarief neergelê word.

Ek stem met die takseermeester saam dat waar instruksies vir leiding van 'n advokaat by die opstel van 'n pleitsuk geneem is dit nie toegelaat behoort te word dat laar ook 'n fooi vir konsultasie gevra word nie tensy daar besondere omstandighede bestaan wat nie in hierdie geval onder my aandrags gebring is nie. Respondent wys dan ook daarop dat eiseres se prokureur se fooi vir die konsultasie met die advokaat afgestakseer is en dat daar geen beswaar hierteen is nie. Dit volg dus dat ook die advokaat se fooi afgestakseer behoort te word.

In eiseres se betoog word beweer dat die aangeleentheid heel ingewikkeld was en dat 'n konsultasie gevolglik geregverdig was.

Ek stem nie saam nie. Dit is duidelik dat hierdie 'n doodgewone egskedding was waarvoor die prokureur mans genoeg behoort te gewees

het.

Item 137:

" Konsultasie met advokaat insake opstel van

eiseres se pleit op 1ste verweerder se teenais R45,00 "

en Item 146:

" Trek tjek en betaal advokaat vir-

(a) konsultasie insake opstel van pleit op

1ste verweerder se teenais

R70,00

(b) ... "

Dit is duidelik dat die feite en regposisie met betrekking tot hierdie items vergelykbaar is met die besprek in die voorafgaande paragraaf en die beswaar moet derhalwe ook hier van die hand gewys word. Dit dien vermeld te word dat die teenais nie ingewikkelde feite of regsvrae laat ontstaan het nie en dat die pleit dan ook aandui dat dit 'n eenvoudige aangeleentheid was waarvoor konsultasie met 'n advokaat benevens instruksieneming deur die prokureur nie nodig was nie.

n foot vir die neem en opstel van instruksies vir leiding van die advokaat is toegelaat onder items 128 en 129.

" Trek tjek en betaal advokaat vir-
(s) nagaan van blootgelegde dokumente en
algemene voorbereiding op 21.4.89: 3 uur R325,00 "

Die beswaar word verwerp.

Item 494(b):

" Trek tjek en betaal advokaat vir-

(a) ...

(b) versoek om naderes besonderhede vir

doeleindes van verhoor

R320,00 "

Item 211 van die kosterekening het 'n foot daargestel vir eisers se

prokureur vir die opstel van die versoek om naderes besonderhede vir

doeleindes van verhoor. Hierdie foot is toegelaat. Daar is geen

aanduiding hoekom dit nodig was vir 'n advokaat om die versoek om

naderes besonderhede vir doeleindes van verhoor te skik nie. Die

aangelaenheid het oor foute gegaan en die dispute daaraanvande was

nie ingewikkeld nie en die prokureur behoort mans genoeg te gewees het

om hierdie taak self te hanteer en af te handel. Dit kan nie as party

en party koste toegelaat word nie.

Ad item 494(b), (r) en (s)

Daar is verwagting by eisers hier met betrekking tot welke item

afgetrekeer is. Item 494(s) lees:

Die takseermeesster het R40,00 per uur toegelaat wat my korrek voorkom
ingevoelge die geldende tariewe en het R100,00 aftrekeer. Applikante
het nie in haar skriftelike betoog redes vermeld waarom hierdie item
aangeval word nie. Die beswaar word van die hand gewys.

" Konsultasie met advokaat en eisers ter
vorbereiding vir verhoor: 5 uur
R300,00 "

Item 331:

Foot is ten volle toegelaat. Onder omstandighede kan die aftrekeer
van R200,00 vanaf die foot vir nagaan van dokumente en "algemene
vorbereiding" nie as 'n verkeerde uitoefening van diskresie beskou
word nie. Die beswaar word van die hand gewys.

Hierdie is 'n advokaatsfoot. R200,00 is hier afgetrekeer. Benewens
hierdie foot is ander foute vir onder andere voorbereiding toegelaat.
So is bv R600,00, R225,00, R600,00, R55,00, R150,00, R200,00 en
R225,00 toegelaat asook 'n verhoor-foot van R1 500,00. Die
takseermeesster se antwoord teen die beswaar is dat 'n eerste dag
verhoor-foot van die advokaat alle voorbereiding insluit. Hierdie
foot is ten volle toegelaat. Onder omstandighede kan die aftrekeer

Item 392(b):

"Deurlees van-

(a) ...

(b) "Memorandum of association" van Pomona

Trading Sites (Pty) Ltd: 18 folio's

R27,00 "

Ek het reeds daarna verwys dat die tersaaklike bede deur elseres teen

verweerder was dat daar 'n herverdeling van bates tussen hulle moet

wees alternatiewelik 'n bevel dat hulle in gelyke vennootskap was met

betrekking tot die bates verkry gedurende die bestaan van die huwelik.

Die vraag of een van daardie bedes toegestaan moes word al dan nie sou

afhang van wat tussen die partye gebeur het. Daar sou getuens moes

wees met betrekking tot die bydrae wat elseres sou gelewer het tot die

opbou van die betrokke bates en ook met betrekking tot die vraag of

daar 'n vennootskap by ooreenkoms of by wyse van gedrag tot stand gekom

het. Dit is moeilik denkbaar dat die akte van oprigting of statuut

van 'n maatskappy wat deur eerste verweerder bedryf is lig sou kon werp

op hierdie vraagstuk en tensy spesiale omstandighede bestaan wat nie

aangetoon is nie is dit nie soos tussen prokureur en klient

regverdigbaar dat elseres en haar prokureur op 'n visvang eksplisiete al

die dokumente van die tersaaklike maatskappye sou deurlees nie. Die

deurlees van hierdie dokumente sou, tensy daar 'n rede tot die teendeel

aangetoon kon word, 'n fool wees wat soos tussen prokureur en klient

betal sou moes word en kan eerste verweerder nie ten laste gele word

nie. Elseres betoog in haar skriftelike betoog dat hierdie dokumente

nagegaan moes word ten einde die bate-waarde te bepaal. Die waarde

van 'n maatskappy se bates kan beswaarlik bepaal word deur daardie

dokumente na te gaan.

Die beswaar word van die hand gewys.

Item 393. In elseres se aanvanklike kennisgewing word nie na die

item verwys nie. Die item verskyn wel in haar skriftelike betoog maar

geen besonderhede word vermeld nie. Die item is inderdaad nie

afgetreksel nie en hier skyn 'n fout te wees.

Insaake items verbonde aan Thompson, nommers: 64, 67-74, 125,

164-166, 182-184, 188, 189, 206, 224, 225, 230, 231, 232, 258, 259,

263, 267, 289(d), 494(a), 494(c) en 503 asook Hall nommers: 272,

289(e), 305, 309, 413-418, 432(c), 440, 494(m)(iii), 496 en 497. Ek

het reeds daarna verwys dat die hofbevel die koste magtig van sodanige

"deskundiges as waarvan namens die elseres kennis geges was". Op 30

Maart 1989 het elseres ingevolge Reël 36(9)(a) kennis geges dat sy

sekere persone as deskundige getuies sou roep. Ses name is vermeld.

Die name van Thompson en Hall verskyn onder hierdie name.

Elseres het later ingevolge Reël 36(9)(b) opsoekings voorgelê van

wat drie van daardie deskundiges sou sê. Daar is nie opsoekings

voorgela van wat die beweerde deskundiges Thompson en Hall sou kom se nie.

Reël 36(9) bepaal:

"Niemand mag, behalwe met verlof van die hof of die toestemming van alle partye tot die geding, iemand roep om as deskundige te getuig oor aangeleenthede waaroor deskundige getuientis toelaatbaar is nie, tensy hy

(a) minstens vyftien dae voor die verhoor 'n kennisgewing dat hy dit wil doen, aigelewer het; en

(b) minstens tien dae voor die verhoor 'n opsomming van so 'n

deskundige se menings en sy redes daarvoor, aigelewer

het."

Die vraag wat beoordeel moet word is of 'n kennisgewing ingevolge

Reël 36(9)(a) waarin eiseres kennis gegee het dat sy Hall en Thompson

as deskundige getuies sou wou roep, hulle kwalifiseer as deskundiges

vermeld in die kostebevel "waaraan deur die eiseres kennis gegee is"

al dan nie. Die takseermeesster se standpunt is dat daar eers van

sodanige deskundige kennis gegee is, soos bedoel word in die kostebevel, nadat nie alleen aan Reël 36(9)(a) voldoen is nie maar ook

die kennisgewing bevatende die opsomming van sy redes gegee is en al voormelde items is gevolglik aigetakseer.

Die items wat aigetakseer is sluit hierdie twee deskundiges se

kwalifiserende fooi in asook alle konsultasies met hulle en fooie en uitgawes wat voortgespruit het uit die voer van konsultasies met

hulle. Na my mening moet daar 'n onderskeid getref word tussen hierdie

twee deskundiges se kwalifiserende fooi aan die een kant en aan die

ander kant koste verbode aan konsultasies met hulle. Die rede waarom

in die kostebevel die kwalifikasie bygevoeg is dat "die koste van

sodanige deskundiges as waarvan deur die eiseres kennis gegee is"

toegelaat moet word was ten einde magtiging te verleen tot die

taksasie van die deskundiges se kwalifiserende fooi en om die

verpligting daar te stel om daardie kwalifiserende fooi te betaal. By

gebreke aan so 'n bevel sou die kwalifiserende fooi nie takseer kon

word nie. Dit dien beklemtoon te word dat daar in die kostebevel

verwys word na die koste "van" die deskundiges. Dit is dus duidelik

gemik op hulle kwalifiserende fooi en het niks te make met die

prokureur en advokaat se fooie verbode aan konsultasies met hierdie

deskundiges nie.

Die takseermeesster het dus fouteer deur bloot op grond van die

kwalifikasie in die bevel die advokaat en prokureur se fooie en

uitgawes verbode aan sodanige konsultasies al te takseer. Die vraag

elkand nu twee van hulle
ling hier en twee van hulle
soos wat in goewen gesien

wat die takseermees ter moes toegepas het is of die gemelde koste redelikerwys aangegaan was vir die voer van die saak. Dit volg dus dat die takseermees ter se beslissing met betrekking tot hierdie items tersyde gestel moet word en daar opnuut na hierdie items gekyk moet word.

Dit bring my dan by die twee deskundiges se kwalifiserende fooi, die aspek waarop die kostebevel gemik is.

Die gewone betekenis van woorde moet toegepas word wanneer hulle interpreteer word. Die gewone alledaagse betekenis van die woorde

"kennis gee van die deskundiges" behels nie dat die geheel van die Reël uitgevoer moet word en ook kennisgewing gegee moet word van wat

hy sou se nie.

Beste, die Reël is nie van toepassing op hierdie gevalle.

Dit kan aldus illustreer word: As aanvaar word dat eerste

verweerder voor die Reël 36(9)(a) kennisgewing nie geweet het van die bestaan van Hall en Thompson nie, dan sou hy na daardie kennisgewing op navraag gese het "Ek het kennis gekry van Hall en Thompson wat na bewerting deskundiges is en wat as deskundige getuies geroep gaan word. Tans weet ek nog nie wat hulle gaan se nie en die Reël 36(9)(b) kennisgewing is nog nie gegee nie. Intussen het ek reeds egter kennis gekry van die twee here." Daar is 'n verskil tussen nakomling van die hele reël, dit wil se die gee van kennis van beide die deskundige en van wat hy gaan se en die gee van kennis slegs van die deskundige.

Dit volg dus dat die takseermees ter ook wat hierdie aspek betref fouteer het en dat die aansleentheid na die takseermees ter terugverwys moet word om te bepaal of die kwalifiserende fooi van Hall en Thompson redelik is al dan nie.

Die eiseres slaag substaansieel met haar herstelingsaansoek en ek moet nou die kwessie van koste berag.

Dit is duidelik dat die eiseres nie geregtig is op die koste van die eerste skriftelike betoog deur haar ingedien nie. In die verband behoort sy haar eie koste asook die koste van die eerste respondent te betaal. By die toepassing van my diskresie kom dit billik voor om onder die omstandighede 'n bevel te maak dat elke party sy eie koste verbonde aan die herstelling moet betaal. Dit dien ook vermeld te word dat daar geen koste-bede deur die applikante is nie.

Ter afsluiting wil ek meld dat dit voorkom asof daar 'n skikking tussen die partye aangegaan was wat toe in die kostebevel verwoord is. Mens sou verwag het dat die prokureurs hier ter sprake die ware ooreenkoms tussen hulle aangegaan in die kostebevel sou laat opneem het. Indien dit wel gebeur het is dit korrek dat die bevel en dus die ooreenkoms interpreteer moet word. Indien die bevel nie die ware ooreenkoms bevat nie sou 'n regstelling van die bevel, ten einde die ware ooreenkoms 'n bevel van die hof te maak, die korrekte prosedure gewees het.

Die bevel wat ek maak is soos volg. Ten opsigte van items 64,

67-74, 125, 164-166, 182-184, 188, 189, 206, 224, 225, 230, 231, 232, 258, 259, 263, 267, 289(d), 494(a), (c) en (d), 503, 272, 289(e), 305, 309, 413-418, 432(c), 440, 494(m)(111), 496 en 497 word die bevindinge

van die takseermeesster tersyde gestel en word die aangeleenheid

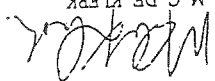
terugverwys na die takseermeesster ten einde te bepaal of die werk

verbonde aan gemelde items redelikerwys nodig was en of die bedrae vir

gemelde werk redelik is al dan nie. Origens word eiseres se beswaar

verwerp.

Elke party word gelas om sy eie koste te betaal.

M C DE KLERK
REGTER VAN DIE HOOGGEREGSGHOF